

PUSZTADOKTOR MAGAZIN

IV. évfolyam 10. szám

a Madárkórház Alapítvány havilapja

2009. október

- 10 évesek lettünk
- Fakopáncs is kaphat agyrázkódást
- Gólyacsőr pótlás – bevált a műcsőr, rögzítettük
- Uráli bagoly a Madárkórházban

Kedves Olvasóink!

A hortobágyi Madárkórház Alapítvány 2006 májusában jelentette meg először magazinját Pusztadoktor címmel. Célunk az volt, hogy a Madárkórházban történetekről számoljunk a természetet szerető és óvó embereknek, támogatóinknak, bővítsük ismereteiket a madármentés és ezáltal a természetvédelem terén. Ez a célkitűzés azóta sem változott, és lapunkból (illetve az utóbbi időben egyre gyakrabban az országos médiumokból is) számos olyan esetet ismerhettek meg, melyek egyedülálló madármentési kísérletekről, vagy éppen tragikus sorsú, sérült madarakról szóltak. A magazint azóta egyre többfelé keresik, és egyre többfelé olvashatják. Akinek először kerül kezébe, és az előzményekre is kíváncsi, a www.madarpark.hu weboldalon kiadványaink között megtalálhatja a régebbi számokat, és a Madárkórház munkájával is megismerkedhetnek. Jó olvasást kívánunk!

Veres Hajnalka

Fennállásának 10 éves évfordulóját ünnepelte a Madárkórház Alapítvány

A születésnapi ünnepségen több, mint százötven meghívott vett részt. Dr. Déri János köszöntője után Titi Éva Hortobágy község polgármestere, majd Dr. Lakos István orosházi orvos, baleseti sebész mondott beszédet. Ezt követően támogatóink nevében Fehér Imre a Hungaro Controll Zrt. képviselője egy gyógyult egerészölyvet engedett szabadon. A Club Hotelben tartott fogadáson Dr. Beregi Attila mondott pohárköszöntőt, majd ebéd után a vendégek a Madárkórház munkájáról tekintettek meg egy kivetített fotósorozatot. Reméljük, mindenki jól érezte magát.

A Hungaro Controll Zrt. képviselőjének Tóth János solymász adott át elengedésre egy felgyógyult egerészölyvet. Az ölyv szépen és gyorsan repült, így az elengedés pillanatát nem sikerült megörökíteni.

Az ünnepség után a résztvevőknek a látványkórházban Dr. Déri János, a Madárkórház állatorvosa tartott vezetést, akik így az egyes betegek személyes történeteit is megismerhették, és viszontláthatták pártfogoltjaikat.

A nagy ünnepi torta mellett a Madárkórház dolgozóinak is készült egy, rajta a Madárpark plakátjain is látható, jelképes sassal. Az alapítvány többek között ezzel köszönte meg dolgozóinak a mindennapi munkát.

Radóczné Fekete Anikó és Radócz Béla 2009. szeptemberében esküvői fotózásuk helyszínének a Madárparkot választották. Az ott készült képekből bocsátották a fenti fotót rendelkezésünkre. Sok boldogságot kívánunk!

Ebben a szezonban az utolsó gyógyult egerészölyvet egy debreceni látogatónk, Zsadányi Alexa Boglárka engedte szabadon. A később felgyógyulókat szabadon engedésére jövő tavasszal kerül majd sor.

A címlapon: Darvak esti behúzása az éjszakázó helyre (fotó: Konyhás István)

Fakopáncs is kaphat agyrázkódást

Azt hihetnénk, hogy a szorgosan kopácsoló, odúvájó, diót feltörő harkályfélék védettek az agyrázkódás ellen. Valóban, a harkályok fejének, koponyájának, nyakának felépítése olyan, hogy a csőr heves csapásaikor tompítsa, elnyelje az ütés erejét. Azonban ha a fiatal, tapasztalatlan madár első repülései alkalmával valami kemény tárgynak, ablaknak nekirepül, bizony az ő feje is megsérülhet. Én már kétszer találkoztam agyrázkódást szenvedett fiatal fakopáncssal. Valószínűleg az első repüléseik során érthette őket baleset.

Az egyetem új épülete mellett gyakran megtörténik, hogy egy-egy tapasztalatlan kismadár a hatalmas üvegfalnak repül. Tavalyelőtt ismerőseim ott találtak egy fiatal nagy fakopáncsot. Bódultan lógatta a fejcskáját, nem tudott felrepülni szegényke. Ilyenkor fontos, hogy mielőbb inni, enni kapjon, egyébként pedig csendben pihengessen.

A baleset miatt önállóan enni sem volt képes, így hát – miután injekciós fecskendővel bőségesen megittattam – a csőrét kifizítve (vitaminos vízbe, majd porrá tört tojáshéjba mártogatott) félbevágott lisztkukacokat adtam neki. A kismadár néhány nap alatt szépen rendbejött, már önállóan eszegette a lisztkukacot, és buzgón repkedett a szobában, mászkált a függönyön, kopácsol az ablakkereten meg a fém szúnyoghálón. Úgy egy hét múlva alkalmasnak láttuk a szabadon engedésre, kivittük hát az egyetemi épületek mögé, a Nagyerdő fái közé, közel a helyhez, ahol valószínűleg megszületett. Huss! Követni is nehéz volt a fürge röptét, fáról fára szökkenve végül is eltűnt a szemünk elől. Csak reménykedhetünk, hogy szerencsével járt.

(Honnan lehet tudni, hogy fiatal, nem ivarérett madarat látunk? A nagy fakopáncs meg a balkáni fakopáncs mérete, tollazata igen hasonló, jószérével csak a pofájuk mintázata alapján lehet megkülönböztetni őket. A felnőtt hímnek mindkét fajnál piros tarkófoltja van, a tojó feje egyszínű fekete. A fiókáknak, a fiatal madaraknak a fejtetője viszont piros.)

Idén június elején egy hasonlóképpen szerencsétlenül járt fiatal balkáni fakopáncs került egyik ismerősömhöz, aki a Hortobágyi Nemzeti Park dolgozója. Mivel neki nemigen van ideje beteg madarat gondozni, megkért, hogy vegyem pártfogásba a kicsikét. Kezdetben problémamentesnek látszott a dolog, a kismadárnak véres volt a fél pofácskája, de egyébként élénken mozgott, mászkált a kalitka

Nagy fakopáncs
(*Dendrocopos syriacus*) fióka

rácsán. Hanem másnap, harmadnap estére aggasztó tüneteket tapasztaltam. A madárka bódultan, riadtan forgott a tengelye körül, mint a pörgettyű, a feje pedig oldalra esett, nem tudta egyenesen tartani. Láttam, hogy a belső füllel, az egyensúlyszervével lehet baj. Nyomban elvittem Könczei doktorhoz, bízva, hogy talán tud segíteni. Ő azt mondta, valószínűleg utólag bevérzett a belső fül, azért jelentkezett később ez a különös tünet. Antibiotikumot, gyulladáscsökkentőt meg vitaminokat adott neki injekcióban, és aztán vártuk, lesz-e javulás. – Hálstennek a második injekció után már javulni kezdett. Egy hét múlva már önállóan evett, és rövidesen repülő-kísérleteket is tett. Két hét elteltével már ő is vidáman röpködött a szobában, hangos, éles „csipp-csipp” csattogásokkal körözött a mennyezet alatt, kopácsol a szúnyoghálón, és láthatólag minden vágya az volt, hogy a szép zöld fák között szabadon keresgélhessen hernyók, lárvák után.

Madarász ismerősöm meg is gyűrűzte a kis fakopáncsot, és egy szép napsütéses napon, miután jóllakattam, kivittem a Nagyerdőre a Békás-tó mellé. Ez igen alkalmas hely-

nek látszott, mert a hatalmas tölgyek és egyéb fák között gyakran figyeltem már meg fakopáncsot, és víz is van a közelben. – Amikor elengedtem, hatalmas, örömteli „csipp-csipp” csattogások közepette repült be a fák közé. Ekkor lettem figyelmes egy a közelben mozgolódó dolmányos varjú-párra. És jaj, egyikük már el is kapta a tapasztalatlan kismadarat! Csőrében hozta lefelé, a tó mellé. Ordítottam

egyed és odarohantam! Erre szerencsére ijedtében elengedte a szép ruhájú haramia, és kicsivel odébb repülve leült a vízpartra. A kis piros sapkás a tóparti kis nyírfa törzsére ült megszeppenve, ösztönösen bujdokolva előlem a törzs másik oldalán. Amennyire szemügyre tudtam venni, komolyabb sérülés nélkül megúsza a kalandot, csak a tollai voltak kissé ziláltak. Néhány perc alatt összeszedte magát, majd újabb csattogást hallatva felrepült a fák közé, aztán szem elől vesztettem. A dolmányos rabló nem zavartatta magát, továbbra is ott üldögélt a vízparton, láthatóan nem tartott különösebben tőlem.

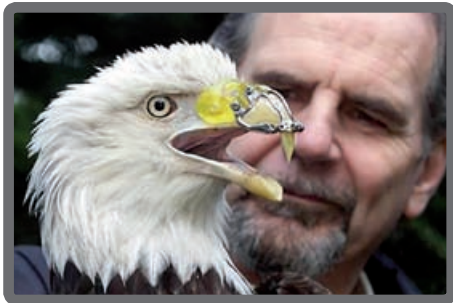
Borzasztóan meg voltam döbbenve. Azt persze tudtam, hogy a dolmányos varjú fészekrabló, hogy emiatt nem is védett nálunk, de hogy kifejlett, repülő madarat is zsákmányol, azt nem is álmodtam volna. Így még ha előbb észreveszem őket, akkor sem gondoltam, hogy veszélyt jelenthetnek a féltve nevelgetett, gyógyított kismadaramra. Eleddig igazán kedveltem ezeket a szép tollú, rendkívül okos, ügyes madarakat, de ez a tapasztalat sokat levont a szememben az értékükből. Hát ezentúl már tudom, hogy madár-elengedésre nemcsak macskamentes, de dolmányos varjú-mentes terepet is kell keresni! – Szegény kis piros sapkásom, csak remélhetem, hogy ez jó lecke volt neki, és azontúl sokkal óvatosabban mozog. De bizony az is lehet, hogy azóta már levadászták a tapasztalt bestiák.

Dr. Molnár Lívya
Tel.: (52) 481-683
Mobil: (20) 5459411

Csőrös, a médiából már ország- és világszerte ismert magyar gólya a hortobágyi Madárkórházban műcsőrt kapott. A fogtechnikai anyagokkal készült protézist szájsebészeti módszerrel rögzítettük, mely a világon egyedülálló, de nem példa nélkül való:

- 2001-ben Kanadában egy fehér fejű rétisas ellőtt csőrét pótolta dr. Brian Andrews fogorvos. A fém és műanyag kombinációjú protézis költsége 640

USD volt. Brian, az orvosáról elnevezett öreg sas még 8 évig élt, ez alatt 10 különböző protézist kapott. Az első még plastikai jellegű volt, és csak ivásra volt alkalmas, későbbi változatokkal már önállóan tudott táplálkozni, de szabadon engedni nem lehetett. (Forrás: Reuters)

- 2005-ben Japánban egy fekete csőrű gólyának Csiba Tosiaki fogorvos protézist készített, melyet a fogászatban használatos ragasztóval rögzített. A műcsőr ismereteink szerint nem vált be. (Forrás: National Geographic 2005. nov. 21.)

- 2006-ban Romániában, a magyarlakta Uzonyban dr. Kusztura János fogorvos és dr. Kondor Attila állatorvos Uzonkának, egy másodéves gólyának mindkét csőr-kávját pótolta. A protézishez fogászati műgyantát (műfogsorok anyaga) használtak, egy három milliméteres kobalt-króm kerettel erősítették meg, aztán egy újabb

műgyanta és polimerréteggel megszárdították. A műcsőrt öt előkészítő műtét után, injekciós altatással, négy órás beavatkozás során ragasztással és titáncsavarokkal rögzítették. A műcsőr egy éven át jól funkcionált, de Uzonka 2007-ben eltűnt, azóta nincs róla hír. (Reader's Digest 2007.)

Csőrös 2006-ban letört csőrrel érkezett a Madárkórházba. Valószínűleg fálnak ütközhetett, és mindkét csőr-kávját letört. Az alsó csőr-kávját dr. Beregi Attila a SZIE Állatorvostudományi Kar Exotikus Osztályának vezetője külső fémes rögzítéssel, fixateur externe technikával visszaoperálta. Felső csőr-kávját nem volt meg, ezt akkor az állcsontba épített két rozsdamentes acél vázra öntött durakril protézissel pótolta. A műcsőr azonnal működött, evett, ivott, kelepelt vele az akkor első éves gólya. De valamiért nem volt neki kényelmes, állandóan fálnak, kerítésnek dörzsölte, koptatta,

végül két hónap múlva a fém vázzal együtt leszedte magáról. Mivel csőr nélkül nem tudott enni, mesterségesen tápláltuk, a szájába tett eleséggel. Ehhez naponta többször meg kellett fogni, amit kénytelen volt megszokni. Olyannyira, hogy később már a levegőben is el tudta kapni rövid csőr-csonkjával a felé dobott táplálékot. Felmerült, hogy vágjuk-e le az alsó csőr-kávját is a felső méretére, akkor tudna enni, inni, de nem akartam libát csinálni belőle. Természetes táplálék szerzéshez hosszú csőr szükséges a gólyának.

Új, jobb protézis kellett, melyet Csőrös is elfogad. Arra gondoltam, hogy a műcsőr súlya és érzete a gólya számára az eredetivel mindenben egyezőnek kell, hogy legyen. A gólya csőre papírvékony csontszerkezetre épült

vékony szaru, melyet erekkel és idegekkel bőven ellátott, hámló bőrnemű szövet borít. A csőr nagyon könnyű, mégis erős és ellenálló. Ennek helyettesítése és megfelelő, tartós rögzítése speciális feladat. Két év előkészület, szakirodalom tanulmányozása, anatómiai és sebészeti felkészülés és a romániai magyar szakemberekkel való konzultáció után egy hasonló méretű, elpusztult gólya csőréről levett negatív minta alapján Dezső Ákos, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum preparátora az eredetivel azonos súlyú, pontos másolatot készített a fogpótlásban is használt, és az uzonyi gólyánál bevált durakrilból, melyet vízálló, matt festékkel eredeti gólyacsőr pirosra festett. A műcsőrt azonban nem tudtuk adoptálni a meglévő csőr-csonkhoz, ezért egy második is készült, melynek illesztéséhez dr. Sárdy László budapesti fogszakorvos és szájsebész barátom tanácsára fogtechnikus segítségét és speciális fogászati ragasztót vettünk igénybe.

Fogtechnikust interneten kerestem a környéken, hogy a várhatóan többszöri csőrpróbák során kéznél legyen. Gólyának csőrprotézis? Az első megkeresett cím mereven elzárkózott, ilyenrel nem foglalkozik. A második, Kóthay Tamás debreceni fogtechnikus, miután tisztáztuk, hogy ez nem a „kész átverés”, elvállalta. A csőr-csonkhoz való illesztés bizonyos fokig szobrászati feladat. A protézist fogtechnikai eszközzel kellett csiszolni úgy, hogy az eredeti csőr-csonk felületére pontosan felfeküdjön.

A második beavatkozásra 2009 májusában került sor. Csőröst, hogy ne tudjon verődni, egy dobozba zártuk, melynek oldalán egy nyílást vágva, kidugta a nyakát. Türelmesen tűrt a több, mint egy órás farigcsálást meg-megszakító próbálgatást. Végül a protézist alkoholos és benzines zsírtalanítás után felülről a csonkra ragasztottuk. A Smartcem nevű ragasztót a forgalmazó Pro Dental Kft. ingyen biztosította. Az önadagoló tubusból egyszerre kinyomható, két komponensű ragasztó gyorsabb kötését Cseriné Kovács Éva hortobágyi műköröm készítő UV lámpája segíti.

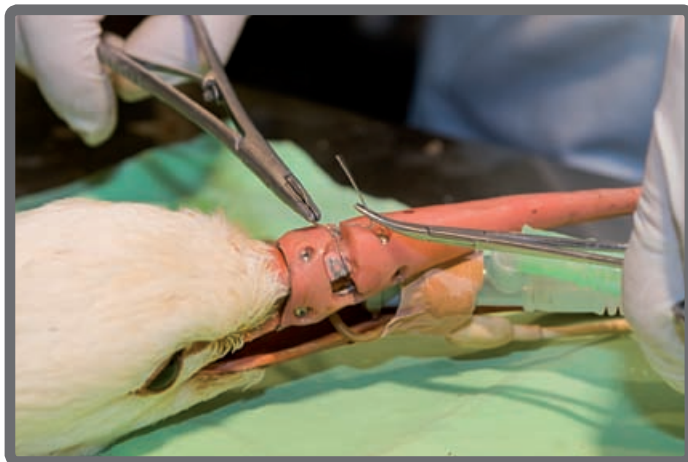
tette, a fogászati UV lámpa ugyanis túl kicsi lett volna. A műcsőr sajnos az első próbaetetésnél azonnal lejtött. Pár perc múlva megismételt, újabb, alaposabb zsírtalanítást követő ragasztás után azonban már egy hetet kibírt. Nem is vártuk, hogy ragasztóval tartósan rögzíthető, hiszen a viszonylag kis felületlen bármilyen jó a szövetbarát ragasztó, nem tudja úgy megtartani, hogy a nagy erőkart jelentő hosszú csőr ne pattanjon le a használat során szükséges erő kifejtés hatására. A ragasztó a hámsejtekhez tapad, ezért a folyamatosan hámló bőrfelületről előbb-utóbb úgy is leválk az elszarusodó hámsejtekkel együtt. Szerepe inkább abban van, hogy a szobrászati munka után fennmaradó egyenetlenségeket kitöltse, és stabil felfekvést biztosítson a csont és a protézis között. A rögzítést mindenképpen fém csavarokkal gondoltuk, de ennek még akkor nem jött el az ideje. Meg kellett győződni ugyanis arról, hogy Csőrös elfogadja a protézist, vagy sem. Ha „véres” módon rögzítjük és valamiért nem tetszik neki, akkor akkor is leszedi, ha fájdalommal jár, és indokolatlanul nagyobb kárt tehet maradék csőrében. A műcsőr

azonban bevált: két hónapig folyamatosan fenn volt a golyán, működött, és nem akarta leszedni. Igaz, hogy ideiglenesen alulról, a szájpadrást is átfogó leukoplasztával is rögzítettük, aminek meghatározó jelentősége volt a továbbiakban. Viszont kiderült, hogy a durakril túl merev, az igénybe vételtől lepattogzik, és a festék lekopik. Rugalmasabb, ugyanakkor ellenállóbb, anyagában színezett protézis kell, ami dr. Márton Dénes fogorvos barátom véleménye szerint a szájpadrást alulról is átfogva, a fizika törvényeinek megfelelően, a használat során fellépő erőhatásokkal szemben is megtartja helyzetében a protézist. Erre a humán szájszészetben bevált, legkevésbé allergén, kobalt-króm fémötvözet, és arra öntött, kivehető műfogsor szájpadrás anyagából készített műanyag protézis látsszott alkalmasnak. Júliusban Kóthay Tamás levette a csőr csontokról a mintát, és a laborban elkészítette a fémvázat. Egy hét múlva, a fémváz sikeres felpróbálása után ráöntötte a negatív minta alapján készült műanyag csőrt, melynek éleit a fémötvözetből készített sugarakkal erősítette meg. A káva szélén is a sílécek kantniához hasonló kopásálló fémszál fut, melyet az anyagában színezett műanyag fed be. A protézist ismét két hónapig hordta Csőrös, melyet szövetbarát és rugalmas, ecetsav alapú akvárium ragasztó mellett most már az orrlyukain átmenő, rozsdamentes, alumínium ötvözetű, lágy, sebészeti cerclage dróttal is rögzítettem. Az

orrlyukakon át való rögzítés nagyüzemi baromfi-állományoknál bevált és engedélyezett módszer csipkedés ellen felhelyezett látáskorlátozó eszköz alkalmazására. A kérdés most az volt, hogy az eredeti csőrnél a fémváz miatt valamivel súlyosabb, de fekvésében kényelmesebb protézist hogy viseli a golya, és hogy az új fém szájpadrás, és az eredeti szájpadrás nyálkahártyája közé esetlegesen bekerülő táplálék részek, szennyeződések okoznak-e problémát, gyulladást, felfekvést, irritációt?

Miután hetek-hónapok múlva sem találtam káros hatást, elérkezett az idő arra, hogy véglegesen rögzítsük a műcsőrt. Annál is inkább, mert az egy ponton való fölfüggesztés miatt az orrlyukakon átmenő drót kikezdte a szarut, ami a továbbiakban viszont káros lehet.

A nagy műtetre kellő előkészítő munka után, szeptember 2-án került sor. Előtte eredeti preparált és a csőr csont méretére vágott golyacsőrről, és egy frissen elhullott golya csőrében kipróbáltuk az ajánlott méregdrága, antiallergén, szövetbarát titán csavarokat, modellezve a műcsőr fizikai igénybevételét extrém körülmények között is. Romániai kollégáink 1 mm vastag és 2 mm hosszú kortikális titán csavarokat használtak, mi a 3 és 5 mm hosszú csavarok mellett döntöttünk azokon a helyeken, ahol a papírvékony csőrfal találkozik a valamivel erősebb, de pár milliméter széles állcsonttal, és az orrkagylók szintén papírvékony, de a csavarokat jobban tartó (nehezebben kiszakítható) pontjaival. A

csavarok tervezett helyét alkoholos filccel bejelöltük a preparátumon, ami alapján a műtét során az eredeti csőr-csonk azonos pontjain a protézis anyagát a csavarok helyén kifúrjuk.

Szeptember 2-án, a média képviselői jelenlétében altatásos műtét során először maszkkal, majd a gólyát légcsővébe vezetett puha, műanyag csővel intubálva, izoflurán narkózisban levettük a dróttal rögzített műcsőrt, és alkoholos, benzines zsírtalanítás után EBS akvárium ragasztóval tömítve a helyére csavaroztuk.

Ezt így leírni sok-

kal egyszerűbb, mint megcsinálni. A probléma ott kezdődött, hogy a helyszínen rendelkezésre álló csontsebészeti, fogtechnikai és háztartási fúrógépekkel nem lehetett átfúrni a csavarok helyén bejelölt helyeken a kobalt-króm ötvözetet. A műtétet felfüggesztve Vincze Csaba dolgozónk és Kóthay Tamás fogtechnikus barátunk elviharzott a helyi és szomszéd településeken lévő ipari szakműhelyekbe. Végül Balmazújvárosban, Koroknai József gépi forgácsoló esztergályos üzemében több kobaltos és vídiás fúrószál beletörése árán sikerült a tervezett 8 lyuk helyett a csőr biztonságos megtartásához minimálisan szükséges 6 lyukat kifúrni. Az orrlyukakon átmenő drótot legszívesebben kihagytam volna, de a kevesebb csavar mellett ez is szükséges volt. A műcsőr műanyag részén a csavarok és a drót helyét Kóthay Tamás a helyszínen mélyítette be. A csőr-csonk szarufelületét előbb Betadinnal fertőtlenítettem, majd alkoholos és benzines zsírtalanítás után EBS ragasztóval felragasztottam a protézist úgy, hogy teljesen felfeküdjön a száj-

A műcsőr ára

Az RTL Klub híradója és a Népszabadság tudósítása szerint ez volt a világ legdrágább csőrprotézise, nagyjából egymillió forint. Ez az összeg azonban nem a Csőrös protézisének ára, hanem egy piaci áron elkészített, human esetben történő beavatkozás ára lehetne. A csőrpótolás önköltségi alapon ennek töredékébe került.

Az első két protézis Dezső Ákos preparátor támogatásából készült, melyért nem kért semmit. Ha pénzbe kerülne, akkor a mintalevételhez szükséges szilikon, és a fogászati durakril és üvegszál felhasználásával készült 2 db 100 g-os műcsőr összesen 6000 Ft anyagköltséggel és 4000 Ft munkadíjjal, 10 000 Ft-ba került volna.

A harmadik, és továbbfejlesztve ebből készült végleges protézis Kóthay Tamás fogtechnikus adománya volt, melyért ő sem kért semmit. A felhasznált hidrogén kolloid negatív mintavevő lenyomati anyag, és az ebben formált pozitív gipsz- és viasz minta anyagköltsége 2000 Ft volt. A 100 g kobalt-króm ötvözetet 10 000 Ft értékben, 200 grammnyi, 8000 Ft értékben felhasznált palaxpress fogászati akriláttal együtt a Heraus Kulzer Hungary Kft ingyenesen biztosította. A felhasznált 22 000 Ft értékű

Smartcem fogkorona ragasztót a debreceni Pro Dental Kft., a pár száz forint értékű EBS akvárium ragasztót a debreceni Zoodom adományozta. A 6 db titán csavar, mely egyenként 14 000 Ft, összesen 84 000 Ft értékben dr. Kovács György debreceni szájsebész adománya. Kóthay Tamás fogtechnikus munkadíja 40 000 Ft lett volna, plusz a 7 kiszállás Debrecenből Hortobágyra odavissza további 20 000 Ft üzemanyag árral. Az altatáshoz elhasznált Izofluránt 12 000 Ft, a fertőtlenítéshez szükséges Betadint, alkoholt és hidrogén peroxidot 5000 Ft, és az utókezeléshez felhasznált antibiotikumot és fájdalomcsillapítót 5000 Ft értékben a Pusztadoktor Kft., a 2000 Ft értékű Tonogént a helyi háziorvos, dr. Varga Annamária biztosította. Így összesen tehát 220 000 Ft-ba került a műcsőr, melyet azonban nem kellett kifizetnie a Madárkórház Alapítványnak. Köszönjük Csőrös nevében is azoknak, akik hozzájárultak ehhez!

Többen küldtek erre a célra pénzádományokat, melyet hálásan köszönünk, és az időközben ugyan ezzel a problémával érkezett Csőrös II. nevű gólyánk protézisének finanszírozására fordítunk majd.

padlás nyálkahártyájára is. Dr. Sárdy László szájsebész útmutatása szerint a protézis kifűrt lyukain át a szaruba szűkebb méretű fúróval készített előfuratokat, melyek természetesen véreztek, Tonogénnel, majd 3 %-os hidrogén peroxiddal fecskendeztem át, mely fertőtlenítette a furatot, és megszüntette a vérzést. A furatot 70 %-os alkohollal kiszárítottam, hogy fogja a ragasztó, és ekkor csavartam be a steril és alkoholban zsírtalanított titán csavarokat, melyeket a fém a csonthoz ragasztó Smartcem-mel kentünk be. Ezután a cerclage drótot az orrlyukakon átvezetve, majd fölöttük a drót két végét összesodorva rögzítettem. Végül a fogtechnikus a drót árkat és a csavarok bemélyített helyét kitöltötte a műcsőr műanyag anyagával, és miután megkötött, számára csiszolta. Aznap a második két órás műtét után ébredező Csőrösnek Amoxicillin és Linco-Spektin antibiotikum injekciót, valamint Ketofen fájdalomcsillapítót adtam a mellkas bőre alá, melyet 10 napon át ismételttem.

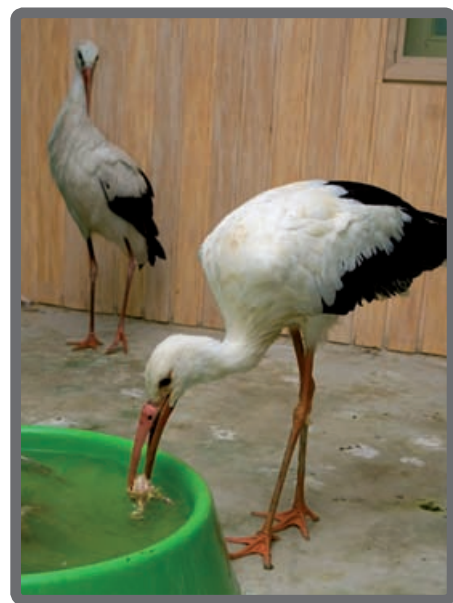
Csőrös a fájdalomcsillapítók ellenére depresszióba vonult, három napig nem akart enni, és évek óta elfogadott gondozóit sem engedte közel magához. Inni ivott, de ha meg is fogta a táplálékot, rögtön el is ejtette. Műcsőre forró volt a gyulladástól. Ha hozzákoccant valamihez, érzékenyen visszarántotta. A harmadik naptól azonban csökkent a fájdalom, és valahogy leküzdött egy pár falatot. Ettől kezdve állapota gyorsan javult, és pár nap alatt tökéletesen használta csőrét, jobban, mint valaha az ideiglenesen hónapokig hordott protézist. A halat kifogta a vízből, és ahogy azt az egészséges gólyák ösztönösen szokták, csőrével végig ropogtatta, majd addig forgatta, amíg a gólyának megfelelő módon, fejjel a nyelőcső irányába helyezte, és lenyelte. Azóta is eszik, iszik tollászkodik, és ha kell, verekszik is vele más gólyákkal. Kelepelni nem kelepel, hiszen három év alatt valószínűleg leszokott róla.

Az egyetlen, ami még nem tökéletes az, hogy a tápláléknak alányúl, és csak második-harmadik fogásra

találja el. Ennek az az oka, hogy az eredeti felső csőrkéve fölött 3 mm vastagon helyezkedő protézis kitakar a látóteréből egy részt. Gyakorlással azonban ezt minden bizonnyal korrigálni fogja.

Sok sikert hozzá, hajrá Csőrös!

*Dr. Déri János
állatorvos*

Uráli bagoly mérgezés Bánrévén

A közelmúltban két mérgezett uráli bagoly (*Strix uralensis*) érkezett az Aggteleki Nemzeti Parkból a hortobágyi Madárkórházba.

Az egyiket sikerült életben tartani, a másik azonban már a beszállításnál agonizált, és sajnos a vénásan beadott ellenszer, és infúzió sem segített rajta. A megtalálás helyén a gazdák pocokot irtottak, de vélhetően nem a megfelelő szert használták és nem tartották be a használati utasítást. A lábadozó uráli bagoly solymászunk, Tóth János véleménye szerint valószínűleg mérgezése előtt is szelíd volt, ugyanis ez az emberre egyébként veszélyes bagolyfaj békésen ül a kezén, és hagyja magát si-

mogatni. (A képen Kovács Istvánnál, Madárkórház dolgozójánál látható.) Az uráli bagoly egyébként Észak-Európában elterjedt faj, ezen kívül költ a Kárpátokban és Horvátország erdeiben is. Utóbbi helyeken főleg bükkösökben. Elsősorban erdei egereket fogyaszt, de békákat és rovarokat is eszik. Ezen kívül sokféle madarat, köztük más bagolyfajokat is fogyaszt. Tojásait kettétört, kűrtöszzerű fatörzsbe, nagyobb odúba, vagy elhagyott ragadozófészekbe rakja. Szárnyfesztávolsága közel 1,5 méter. Hazánkban főleg az északi-Középhegységben fordul elő. 15-20 évvel ezelőtt ritka fészkelőnek számított, mára az aktív fajvédelmi programnak köszönhetően – igaz, főleg mesterséges odúban – fészkelő állománya elérte a 200 párt.

A darvak nyomában

Rövid
program

Az esti behúzás megtekintése
A vezetés díja: 2000 Ft/fő

- indulás: a Madárkórháztól
- jelentkezés: + 36 30 9435 494

Egész napos program

- a Madárkórház látogatása
- táplálkozó helyek bejárása
- színes gyűrűvel jelölt darvak keresése
- esti behúzás megtekintése

Túravezető: **Konyhás István**
Indulás: Hortobágyról terepjáróval

- 12. 000 Ft (1 fő részére)
- 14. 000 Ft (2 fő részére)
- 16. 000 Ft (3 fő részére)
- 20. 000Ft (4 fő részére)

Jeletkezés:
+ 36 30 621 2160
konyhasistvan@terepszemle.hu

IX. TATAI VADLÚD SOKADALOM

2009. november 27-28.

részletek: www.mme-komarom.hu

November 28.

- 6 órától egész napos madármegfigyelő verseny
- 7 órától sok ezer vadlúd kirepülésének megtekintése
- 10 órától a Magyar madárvonulási atlasz bemutatása
- 10 és 15 órától Tóth Gábor: Az alkalmazkodás mesterei bemutatója
- 12 órától solymász bemutató Krekács Zoltánnal
- 15 órától a vadludak esti behúzásának megtekintése a tóparton

Tata neve jól ismert a magyarországi és a külföldi madármegfigyelők mind népesebb táborában. Az Öreg-tó, ez az alig 2 km² felületű, mesterséges tó az őszi-téli időszakban olyan fantasztikus látványosságot kínál a természetkedvelőknek, amely méltán teszi világszerte híressé e tavat. Ez a látványosság pedig nem más, mint a vízimadarak, kiemelten a vadludak őszi-téli vonulása.

Látogasson el Ön is a Vadlúd sokadalomra!

Támogatónk:

E-pet Díszállat Kereskedés ■ www.epet.hu ■ shop@e-pet.hu
Debrecen, Szent Anna - Varga utca sarok ■ Tel: (52) 311-530; (52) 890-439

Olvasói leveleket, érdekességeket a következő címekre várunk: pusztadoktor@t-online.hu • 4071 Hortobágy, Petőfi tér 6.
Állatorvosi, állatgyógyászati területen felmerülő kérdéseiket a fenti címekre várjuk! Megjelenik 10 000 példányban.
Hirdetésfeladás, sérült madár bejelentése: pusztadoktor@t-online.hu • Tel: (30) 9435-494; (52) 369-181.
Az újságot szerkeszti: Dr. Déri János, Veres Hajnalka, Konyhás István • Tördelés: TerepSzemle Stúdió • ISSN 1788-456X
Megtálalható országsszerte állatorvosi rendelőkben, állatkertekben, vadasparkokban, kisállatkereskedésekben és állati áruházakban.